

Joseph Wresinski Cultuur Stichting

Een huis van cultuur in de wijk

Contactpersoon: **Laurens Umans**
Tel: **06 53 51 52 88**
E-mail: laurensmans@zonnet.nl

Inhoudsopgave

- I. De Joseph Wresinski Cultuur Stichting
- II. Onze partners
- III. Ons theateratelier in Deze Oost
- IV. Meer dan een theatergroep: een huis van cultuur in de wijk.
- V. Het programma voor 2019

I. De Joseph Wresinski Cultuur Stichting

Armoede is geen zaak van liefdadigheid. Armoede is een zaak van rechtvaardigheid.

Nelson Mandela

De Joseph Wresinski Cultuur Stichting werkt sinds 2004 in Zwolle. Ze is een duurzaam en innig samenwerkingsverband van ervaren theatermakers, productieleiding en muzikanten, en mensen die leven in kwetsbare situaties. Het gaat daarbij om mensen die (van generatie op generatie) in armoede leven, die vanwege een traumatische gebeurtenis dakloos zijn geweest, een kwetsbare psychische gezondheid hebben, een grote afstand tot de arbeidsmarkt... De Stichting maakt zich sterk voor hun recht op actieve cultuurparticipatie, met name op het gebied van theater en muziek.

Hieronder gaan we eerst in op de Stichting als theatergroep. Dat schets haar wezen het best. Al het andere dat de Stichting aan waardevols te bieden heeft, en dat zich samenbundelt in ons muziek- en theateratelier in Deze Oost, is uit de theatergroep voortgekomen en ademt dezelfde geest.

Misschien mogen we beginnen met het uit de weg ruimen van een misverstand? Want vaak worden mensen die leven in kwetsbare situaties gezien als onze 'doelgroep'. Maar de mensen zijn geen doelgroep. Zij zijn mede-eigenaar van de Stichting. Wij werken dan ook op basis van wederkerigheid. Dit betekent dat mensen in armoede hun levenservaring en -kennis van armoede delen met de theatermakers, en dat theatermakers hun kennis en kunde van theater delen met mensen in armoede. Om samen tot theater te komen dat de wereld van armoede in Nederland op een waarachtige en indringende manier verbeeld. Het betekent ook dat de verantwoordelijkheid voor alle facetten van theater in gezamenlijkheid wordt uitgeoefend: acteren, muziek, licht- en geluidstechniek, decor- en tribunebouw, Pr en uitnodigingsbeleid, kostuums en rekwisieten, transport van personen en goederen, catering, publieksbegeleiding...

Op deze manier werkend maken wij zelfgeschreven theaterproducties die zijn geïnspireerd op het dagelijks en innerlijk leven van mensen in kwetsbare situaties. Ze zijn daarmee ook een reflectie op de samenleving. Het zijn producties die, zo vertellen de reacties van toeschouwers, een breed publiek raken in hart en hoofd. Dit brede publiek - de samenleving - is onze doelgroep.

Tot op heden zijn van onze diverse theaterproducties zo'n 620 voorstellingen gespeeld door heel Nederland. Ze worden, naast in theaters, gespeeld op laagdrempelige locaties dicht bij het publiek: buurthuizen, scholen, gymzalen, sporthallen, kerken... Deze locaties worden met eigen middelen - licht, geluid, tribune - omgebouwd tot theater. Dat ziet er concreet zo uit: Met 15 tot 20 mensen in 2 vrachtwagens en 3 tot 4 personenauto's reizen naar de plaats van optreden; vrachtwagens uitladen; licht, geluid, decor en tribune opbouwen; tussendoor een broodje en een warme maaltijd; omkleden en concentreren op de voorstelling; de voorstelling spelen; omkleden en nagesprek voeren met het publiek; alles afbreken, alles inladen en huiswaarts reizen. Dat is gemiddeld 14 uur werk. Alles voor de voorstelling. Alles voor het publiek.

Met ons theater brengen wij de wereld van armoede in letterlijke en overdrachtelijke zin dicht bij het publiek. Niet door een vluchtig sketchje te spelen maar door vak getrouw theater met diepgang. Ons streven is de kennis in de samenleving te verdiepen van wat armoede aanricht in het dagelijks én

innerlijk leven van mensen, en een brug te bouwen tussen verschillende geledingen in de samenleving. Wij werken aan solidariteit onder mensen, aan het opruimen van negatieve beeldvorming rondom (mensen in) armoede en aan het inzicht dat armoede een verantwoordelijkheid is van de samenleving als geheel en niet de schuld van het individu.

Deze theatervoorstelling moet je niet alleen zien maar vooral ook beleven. Het is een intense, ontroerende voorstelling die onder je huid gaat zitten. Het is prachtig spel. Maar het is niet alleen spel. Het is het echte leven.

Inge Nooijen, coördinator Sociale Wijkteams Dalfsen

II. Onze partners

Bij de organisatie van voorstellingen werken we samen met een landelijk netwerk van partners. Zij zijn actief in de gemeenten waar gespeeld wordt en kennen die lokale samenleving van binnenuit. Het gaat om instellingen op het gebied van zorg en welzijn, woningstichtingen, gemeentelijke overheden, maatschappelijk werk, Humanitas, diaconie, caritas, armoedefora, voedselbanken, schuldhulpverlening, cliëntenraden... Samen brengen we de voorstelling naar een breed publiek: College van B&W, raadsleden en ambtenaren, werkgevers, -nemers, vrijwilligers en cliënten van instellingen behorende tot de Sociale Kaart en, uiteraard, mensen die in armoede leven. Het 'neutrale' publiek wordt bereikt via alle beschikbare (sociale) media. Door deze samenwerking met lokale partners realiseren wij een zaalbezetting van 85% tot 100%.

Een professioneel stuk dat ráákt. Tijd, ruimte, stilte en compassie, daar draait het om in het leven. Om troost, hoop en verbinding. Ik vond het ontroerend, grappig en sterk gespeeld, en ging met een warm hart naar huis. Ga dat zien!

Jamie Nederpelt, Jobcoach Oudenbosch

III. Ons theater- en muziekatelier in Dieze Oost

Om tot een theaterproductie te komen die het leven in armoede op een waarachtige manier verbeeld, is het een absolute voorwaarde dat mensen hun armoede-ervaring - die vaak pijnlijk is – vrijuit kunnen delen binnen een setting van vier muren zonder oren. Het is een proces waarbij de theatermakers zich ook kwetsbaar weten. Hierom prijzen wij onszelf gelukkig dat wij met eigen handen en middelen een bedrijfspand hebben kunnen ombouwen tot theateratelier. Nu beschikken we over een multifunctionele activiteitenruimte met tribune, kantooruimte, foyer, keuken, toiletten en douche. De multifunctionele activiteitenruimte is uitgerust met eigen apparatuur, zoals licht, geluid en muziekinstrumentarium. Het atelier wordt ook gebruikt voor onze muziekprojecten die uit het theaterwerk zijn voortgekomen. Zo zijn er wekelijkse improvisatieavonden voor instrumentalisten (jamsessions), koorrepetities en -optredens, workshops... Tevens is er plaats voor kruisbestuiving tussen muziek en theater.

Naast dat wij het atelier gebruiken voor onze muziek- en theaterprojecten, stellen we haar beschikbaar aan sociaal-culturele initiatieven van derden. Want er is nood aan goed geoutilleerde, laagdrempelige repetitieruimten. Waar in een intieme setting optredens kunnen worden gegeven en waar cultuur toegankelijk is voor mensen uit de wijk. Dankzij onze vele omzwervingen met de theatergroep door Nederland kunnen wij zeggen dat ons theater- en muziekatelier uniek is. Juist omdat het in

eendrachtige samenwerking wordt gerund door mensen die leven in armoede, theatermakers en muzikanten. Het is een atelier waarvan de bezoeker zegt dat het uitnodigt mens van cultuur te zijn.

Ik heb sinds tijden niet meer zo'n goede avond gehad. Buitengewoon inspirerend en sociaal-maatschappelijk gezien puik. Ik kan slecht tegen omgevingen waar veel prikkels zijn. Ook al zijn ze nog zo positief. Maar ik wil mezelf ook niet alles ontfeggen. En dat van gister, ik had het al een beetje zo ingeschat, had ik voor geen goud willen missen.

José van der Baart, toeschouwer levend in armoede

IV. Meer dan een theatergroep: een Huis van Cultuur in de wijk.

Uit ervaring weten we dat de beeldvorming rondom armoede zo is dat men bijna als vanzelf de connectie met welzijn maakt. Armoede = welzijn. Armoede = hulpverlening. De connectie armoede en actieve cultuurparticipatie ligt vele malen minder voor de hand. Wij zijn zelf met enige regelmaat onderwerp van dit misverstand. “Mensen in armoede hebben toch helemaal geen interesse in cultuur?” “Theater met mensen in armoede? Dat kan alleen maar armoedig theater worden.” “Wat kunnen die mensen ons nou te zeggen hebben?”

Vooronderstellingen als bovenstaande leiden weleens tot de gedachte dat wij een hobbyclub zijn voor zielige mensen, of een resocialisatie project, of een arbeidsreintegratie project. Maar wij zijn geen hobbyclub en geen hulpverlenende instantie. Cultuur is voor ons geen middel maar een doel. Wij zijn mensen in armoede, muzikanten en theatermakers die hun vak ernstig nemen, evenals de culturele aspiraties en talenten van mensen in kwetsbare situaties. Omdat zij een verhaal te vertellen hebben dat van maatschappelijke waarde is.

Wij delen graag onze ervaring, kennis en passie, en omhelzen de positieve effecten van interculturele uitwisseling op de actief betrokkenen en de omringende samenleving. En al doende zien wij hoe een langgekoesterde droom werkelijkheid wordt: een Huis van Cultuur in de wijk. Een huis van samenkomst rondom cultuur. De Papua gemeenschap zoekt een plek om een bruiloft te vieren en tegelijkertijd een inzamelingsactie te houden voor de Papoea's op Nieuw-Guinea, ex-verslaafden die muziektherapie hebben gevolgd willen een band beginnen en bij ons repeteren, mensen willen dansavonden organiseren, een weggeefwinkel beginnen, stagelopen... Er komen vele mensen met ideeën op ons af die ze juist bij ons willen realiseren. Omdat wij open en toegankelijk zijn en middenin de wijk staan. Dat biedt vele kansen.

Een prachtig stuk waarin op zoek gegaan wordt naar wat mensen ten diepste kan bewegen om niet alleen voor zichzelf te leven, maar ook om te zien naar elkaar. Een eerlijke, kritische, rauwe, ontroerende en humoristische voorstelling. Het taalgebruik is uit het leven gegrepen en nergens onnodig hard of kwetsend. Maar wel confronterend en tegelijk kwetsbaar en zacht. Kortom een voorstelling voor een breed publiek uit alle lagen van de bevolking.

Gerben Kaijim, Ds. uit Emmen

V. Het programma voor 2019

1. Theaterproject van en met jongeren die leven in een kwetsbare situaties en die veel ervaring hebben met zorg en hulpverlening;
2. Theaterproject rondom de problematiek van psychosen, door jonge theatermakers;
3. Theaterlaboratorium met mensen in armoede
4. De ontwikkeling en montage van een nieuwe theaterproductie van volwassenen;
5. Repetities en tournee van de theaterproductie *De OmZieners*;
6. Een project rondom het vrouwenkoor, met betrokkenheid van andere koren. Uitwisseling van ervaring en kennis;
7. De 'Wresinski sessies', improvisatieavonden voor instrumentalisten;
8. Wekelijkse 'weggeefwinkel', tevens mogelijkheid tot sociale interactie met en door 'klanten';
9. Kleinschalige sociaal-culturele projecten van derden, zoals wekelijkse dansavonden